Міністерство освіти України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Кафедра ТОЕ

Розрахунково-графічна робота

"Розрахунок однофазного кола синусоїдного струму" Варіант № 417

Виконав:	
Перевірив:	

Умова завдання

В елктричному колі діє джерело синусоїдної ЄРС:

Необхідно:

1. ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО КОЛА БЕЗ ВЗАЄМНОЇ ІНДУКЦІЇ:

- 1.1. Розрахувати струми віток символічним методом скласти баланс активних і реактивних потужностей кола;
  - 1.2. Побудувати діаграму струмів і топографічну діаграму напруг, показати кут зсуву фаз;
- 1.3. Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів;
  - 1.4. Розрахувати струму для резонансного стану кола;
  - 1.5. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей;
- 1.6. Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Для одержання реактивного двополюсника активні опори закоротити.

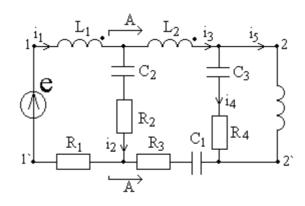
2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТІ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

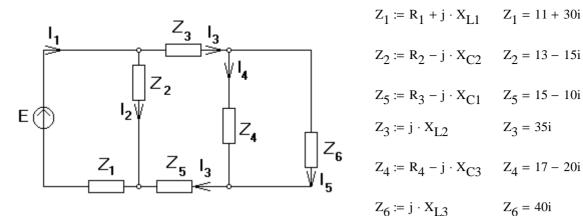
3. ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

- 3.1. Розрахувати коефіцієнти А, В, С, D чотириполюсника;
- 3.2. Розрахувати параметри R, L, C віток схеми заміщення.

$$\begin{split} &E := 160 \quad \psi := -60 \quad R_1 := 11 \quad R_2 := 13 \quad R_3 := 15 \quad R_4 := 17 \quad X_{L1} := 30 \quad X_{L2} := 35 \quad X_{L3} := 40 \\ &X_{C1} := 10 \quad X_{C2} := 15 \quad X_{C3} := 20 \quad X_{M} := 20 \quad f := 50 \\ &y \cdot \psi \cdot \frac{\pi}{180} \quad U := E \cdot e \quad U = 80 - 138.564i \qquad F(U) = (160 \quad -60) \end{split}$$

Розрахувати всі струми символічним методом

$$Z_1 := R_1 + j \cdot X_{L1}$$
  $Z_1 = 11 + 30i$

$$Z_2 := R_2 - j \cdot X_{C2}$$
  $Z_2 = 13 - 15i$

$$Z_5 := R_3 - j \cdot X_{C1}$$
  $Z_5 = 15 - 10i$

$$Z_3 := j \cdot X_{1,2}$$
  $Z_3 = 35i$

$$Z_4 := R_4 - j \cdot X_{C3}$$
  $Z_4 = 17 - 20i$

$$Z_6 := j \cdot X_{I,3}$$
  $Z_6 = 40i$

$$Z_{E} := \frac{\left(\frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right) \cdot Z_{2}}{Z_{2} + \frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}} + Z_{1} \qquad Z_{E} = 25.131 + 20.72i \qquad F(Z_{E}) = (32.572 \ 39.505)$$

$$I_1 := \frac{U}{Z_E}$$
  $I_1 = -0.811 - 4.845i$ $F(I_1) = (4.912 -99.505)$

$$I_{2} := I_{1} \cdot \frac{\left(\frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right)}{\left(Z_{2} + \frac{Z_{6} \cdot Z_{4}}{Z_{6} + Z_{4}} + Z_{3} + Z_{5}\right)} \quad I_{2} = 0.458 - 4.159i \qquad F(I_{2}) = (4.184 - 83.712)$$

$$I_3 := I_1 - I_2$$
  $I_3 = -1.269 - 0.686i$ $F(I_3) = (1.443 -151.607)$

$$I_{3} := I_{1} - I_{2}$$

$$I_{3} = -1.269 - 0.686i$$

$$F(I_{3}) = (1.443 - 151.607)$$

$$I_{4} := I_{3} \cdot \frac{Z_{6}}{Z_{6} + Z_{4}}$$

$$I_{4} = -0.797 - 2.05i$$

$$F(I_{4}) = (2.199 - 111.242)$$

$$I_5 := I_3 - I_4$$
  $I_5 = -0.473 + 1.363i$ $F(I_5) = (1.443 \ 109.122)$

Перевірка за першим законом Кіргофа: $I_1 - I_2 - I_3 = 0$ $I_3 - I_4 - I_5 = 0$ $I_2 + I_4 + I_5 - I_1 = 0$ Перевірка за другім законом Кіргофа

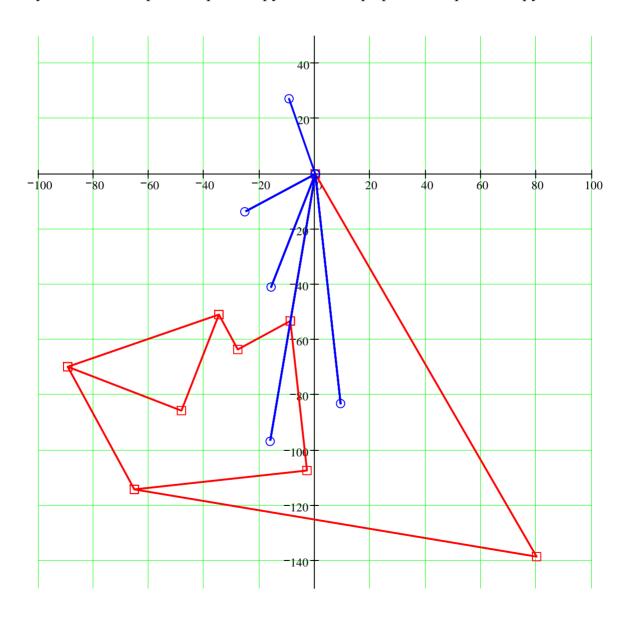
$$\begin{split} -I_{1} \cdot \left(R_{1} + j \cdot X_{L1}\right) + U - I_{2} \cdot \left(R_{2} - j \cdot X_{C2}\right) &= 7.105 \times 10^{-15} + 2.842i \times 10^{-14} \\ -I_{2} \cdot \left(R_{2} - j \cdot X_{C2}\right) + I_{3} \cdot \left[R_{3} + j \cdot \left(X_{L2} - X_{C1}\right)\right] + I_{4} \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3}\right) &= 1.421 \times 10^{-14} - 7.105i \times 10^{-15} \\ I_{4} \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3}\right) - I_{5} \cdot j \cdot X_{L3} &= 3.553i \times 10^{-15} \end{split}$$

Перевірка за балансом потужностей

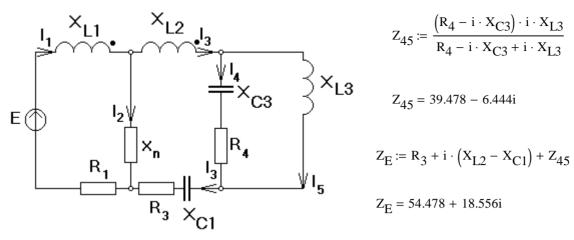
$$\begin{split} \mathbf{S} &\coloneqq \mathbf{U} \cdot \overline{\mathbf{I_1}} \\ \mathbf{P} &\coloneqq \left(\left| \mathbf{I_1} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_1} + \left(\left| \mathbf{I_2} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_2} + \left(\left| \mathbf{I_3} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_3} + \left(\left| \mathbf{I_4} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R_4} \\ \mathbf{Q} &\coloneqq \left(\left| \mathbf{I_1} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{X_{L1}} + \left(\left| \mathbf{I_2} \right| \right)^2 \cdot \left(-\mathbf{X_{C2}} \right) + \left(\left| \mathbf{I_3} \right| \right)^2 \cdot \left(\mathbf{X_{L2}} - \mathbf{X_{C1}} \right) + \left(\left| \mathbf{I_4} \right| \right)^2 \cdot \left(-\mathbf{X_{C3}} \right) + \left(\left| \mathbf{I_5} \right| \right)^2 \cdot \mathbf{X_{L3}} \quad \mathbf{Q} = 499.982 \end{split}$$

Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

Прийняти опір $R_2 = 0$ і, вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомим, визначити його за умовою резонансу струмів.

$$Z_{45} := \frac{\left(R_4 - i \cdot X_{C3}\right) \cdot i \cdot X_{L3}}{R_4 - i \cdot X_{C3} + i \cdot X_{L3}}$$

$$Z_{45} = 39.478 - 6.444i$$

$$Z_E := R_3 + i \cdot (X_{L2} - X_{C1}) + Z_{45}$$

$$Z_E = 54.478 + 18.556i$$

$$Z_{E} = R_{E} - j \cdot X_{E}$$

$$R_{\rm F} := \text{Re}(Z_{\rm F})$$
  $R_{\rm F} = 54.478$

$$R_E := Re(Z_E)$$
  $R_E = 54.478$ $X_E := Im(Z_E)$ $X_E = 18.556$

За умовою резонансу:

$$B_{ab} = B_n + B_E$$
  $B_n = -B_E = \frac{-X_E}{X_E^2 + R_E^2}$

$$B_n := \frac{-X_E}{X_E^2 + R_E^2}$$

$$B_n = -5.602 \times 10^{-3}$$

$$B_n \coloneqq \frac{-X_E}{{X_E}^2 + {R_E}^2}$$
  $B_n = -5.602 \times 10^{-3}$ Реактивний опір вітки: $X_n \coloneqq \frac{1}{B_n}$ $X_n = -178.494$

$$X_n = -178.494$$

Розрахувати струми для резонансного стану кола

$$\mathbf{Z}_1 \coloneqq \mathbf{R}_1 + \mathbf{X}_{\mathbf{L}1} \cdot \mathbf{i} \qquad \qquad \mathbf{Z}_1 = 11 + 30\mathbf{i}$$

$$Z_1 := R_1 + X_{L1} \cdot i$$
  $Z_1 = 11 + 30i$
 $Z_3 := R_3 + X_{L2} \cdot i - X_{C1} \cdot i$ $Z_3 = 15 + 25i$

$$Z_4 := R_4 - X_{C3} \cdot i$$
  $Z_4 = 17 - 20i$

$$Z_5 := X_{L3} \cdot i \qquad \qquad Z_5 = 40$$

$$Z_{345} := \frac{Z_4 \cdot Z_5}{Z_4 + Z_5} + Z_3$$
  $Z_{345} = 54.478 + 18.556i$

Вхідний опір кола:
$$Z_{VX}\!\!\left(X_N\right) \coloneqq \frac{Z_{345} \cdot i \cdot X_N}{Z_{345} + i \cdot X_N} + Z_1$$

$$\mathbf{X_{N}} \coloneqq \text{Im}(\mathbf{Z_{VX}}(\mathbf{X_{N}})) \quad \begin{vmatrix} \text{complex} \\ \text{solve}, \mathbf{X_{N}} \to \begin{pmatrix} -40.063405764817734505 \\ -51.078426547243242927 \end{pmatrix} \quad \mathbf{X_{N}} \coloneqq \begin{pmatrix} \mathbf{X_{N_{0}}} \\ \mathbf{X_{N_{1}}} \end{pmatrix}$$
float, 20

Отже резонанс кола буде при таких активних опорах у другій вітці: $X_N = \begin{pmatrix} -40.063 \\ -51.078 \end{pmatrix}$

$$X_n := X_{N_0}$$
  $X_n = -40.063$

$$Z_{VX}(X_n) = 36.49$$

$$I_1 := \frac{U}{Z_{VX}(X_n)}$$

$$I_1 = 2.192 - 3.797i$$

$$F(I_1) = (4.385 -60)$$

$$I_2 := I_1 \cdot \frac{Z_{345}}{Z_{345} + i \cdot X_n}$$

$$I_2 = 4.058 - 1.449i$$

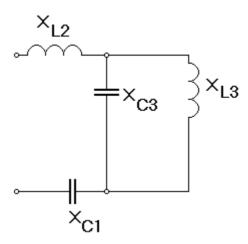
$$I_2 = 4.058 - 1.449i$$
  $F(I_2) = (4.309 -19.646)$

$$I_3 := I_1 - I_2$$

$$I_3 = -1.865 - 2.349$$

$$I_3 = -1.865 - 2.349i$$
  $F(I_3) = (2.999 -128.456)$

Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Активні опори закоротити

$$L_2 := \frac{X_{L2}}{\omega} \to \frac{7}{20 \cdot \pi}$$
  $L_2 = 0.111$

$$L_3 := \frac{X_{L3}}{\omega} \rightarrow \frac{2}{5 \cdot \pi} \qquad \qquad L_3 = 0.12$$

$$L_{3} := \frac{X_{L3}}{\omega} \to \frac{2}{5 \cdot \pi} \qquad L_{3} = 0.127$$

$$C_{1} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C1}} \to \frac{1}{1000 \cdot \pi} \qquad C_{1} = 3.183 \times 10^{-4}$$

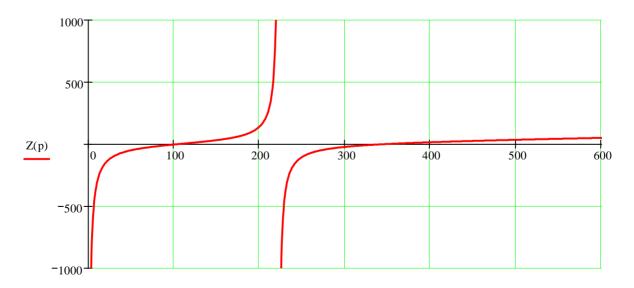
$$C_3 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C3}} \to \frac{1}{2000 \cdot \pi}$$
  $C_3 = 1.592 \times 10^{-4}$

$$Z(p) := \frac{p \cdot L_3 \cdot \frac{-1}{p \cdot C_3}}{p \cdot L_3 + \frac{-1}{p \cdot C_3}} + p \cdot L_2 + \frac{-1}{p \cdot C_1} \rightarrow \frac{-800}{\left(\frac{2}{5} \cdot \frac{p}{\pi} - \frac{2000}{p} \cdot \pi\right)} + \frac{7}{20} \cdot \frac{p}{\pi} - \frac{1000}{p} \cdot \pi$$

Знаходимо нулі:

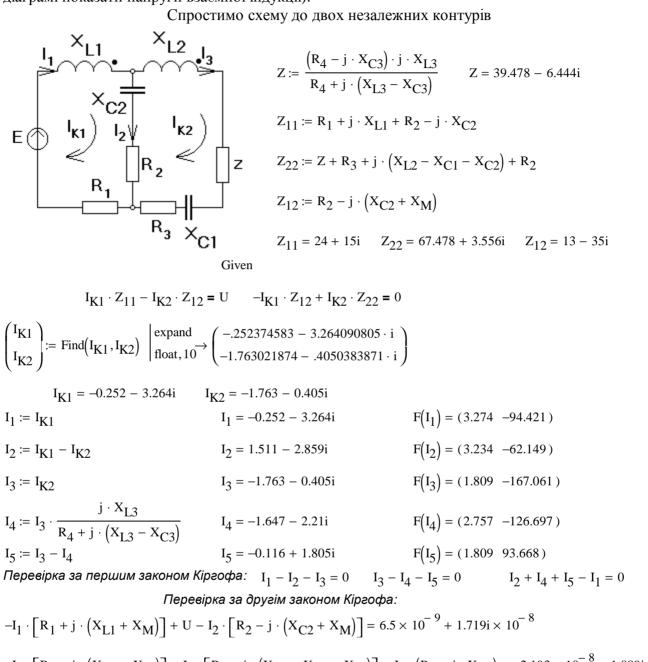
$$\omega := Z(p) \quad \begin{vmatrix} solve, p \\ float, 16 \end{vmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 350.1337571745304 \\ -350.1337571745304 \\ 106.5409932584084 \\ -106.5409932584084 \end{vmatrix} \omega = \begin{pmatrix} 350.134 \\ -350.134 \\ 106.541 \\ -106.541 \end{pmatrix} \quad \omega := \begin{pmatrix} \omega_0 \\ \omega_2 \end{pmatrix} \quad \omega = \begin{pmatrix} 350.134 \\ 106.541 \\ 106.541 \end{pmatrix}$$

 $\omega_{1} := \frac{1}{Z(p)} \text{ solve, p } \rightarrow \begin{bmatrix} \frac{1}{2} \\ 50 \cdot 2^{2} \cdot \pi \\ \frac{1}{-50 \cdot 2^{2} \cdot \pi} \\ 0 \end{bmatrix} \quad \omega_{1} = \begin{pmatrix} 222.144 \\ -222.144 \\ 0 \end{pmatrix} \\ \sigma_{1} := \begin{pmatrix} \omega_{1} \\ \omega_{1} \\ 0 \end{pmatrix} \\ \omega_{1} = \begin{pmatrix} 222.144 \\ 0 \end{pmatrix}$ Знаходимо полюси:

2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 Т/L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

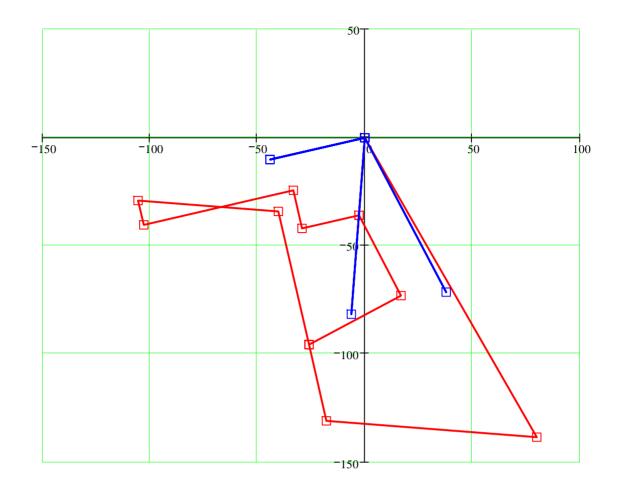
$$\begin{split} -I_{1} \cdot \left[R_{1} + j \cdot \left(X_{L1} + X_{M} \right) \right] + U - I_{2} \cdot \left[R_{2} - j \cdot \left(X_{C2} + X_{M} \right) \right] &= 6.5 \times 10^{-9} + 1.719i \times 10^{-8} \\ -I_{2} \cdot \left[R_{2} - j \cdot \left(X_{C2} + X_{M} \right) \right] + I_{3} \cdot \left[R_{3} + j \cdot \left(X_{L2} - X_{C1} + X_{M} \right) \right] + I_{4} \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3} \right) &= -2.193 \times 10^{-8} - 1.889i \times 14 \cdot \left(R_{4} - j \cdot X_{C3} \right) - I_{5} \cdot j \cdot X_{L3} &= 1.776i \times 10^{-15} \\ S_{M1} := \overline{I_{1}} \cdot I_{3} \cdot X_{M} \qquad S_{M1} &= 35.34 - 113.049i \qquad F(S_{M1}) &= (118.444 - 72.64) \\ S_{M2} := I_{1} \cdot \overline{I_{3}} \cdot X_{M} \qquad S_{M2} &= 35.34 + 113.049i \qquad F(S_{M2}) &= (118.444 - 72.64) \end{split}$$

Перевірка за балансом потужностей

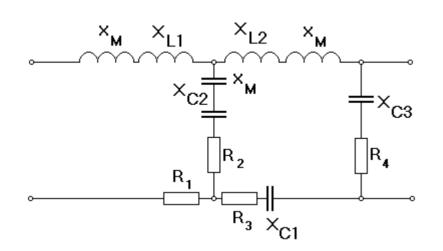
$$\begin{split} S &:= U \cdot \overline{I_1} \\ P &:= \left(\left| I_1 \right| \right)^2 \cdot R_1 + \left(\left| I_2 \right| \right)^2 \cdot R_2 + \left(\left| I_3 \right| \right)^2 \cdot R_3 + \left(\left| I_4 \right| \right)^2 \cdot R_4 \\ Q &:= \left(\left| I_1 \right| \right)^2 \cdot X_{L1} + \left(\left| I_2 \right| \right)^2 \cdot \left(-X_{C2} \right) + \left(\left| I_3 \right| \right)^2 \cdot \left(X_{L2} - X_{C1} \right) + \left(\left| I_4 \right| \right)^2 \cdot \left(-X_{C3} \right) + \left(\left| I_5 \right| \right)^2 \cdot X_{L3} + S_{M1} + S_{M2} \\ S &= 432.096 + 296.097i \qquad P = 432.096 \qquad Q = 296.097 \end{split}$$

Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

Відкинувши крайню вітку між полюсами 2,2", зробити розв"язку магнітного зв"язку. Одержану схему розглядати як чотириполюсник з полюсами 1,1" та 2,2": 1)Розрахувати коефіцієнти чотириполюсника **А,В,С,D**

$$\mathbf{U}_1 = \mathbf{A} \cdot \mathbf{U}_2 + \mathbf{B} \cdot \mathbf{I}_2$$

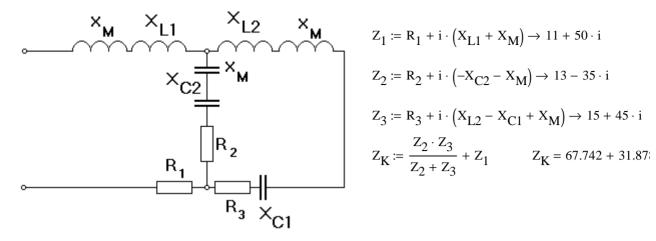
$$I_1 = C \cdot U_2 + D \cdot I_2$$

Неробочій хід: $I_2 = 0$ $U_{10} := U$ $U_1 = A \cdot U_2$ $I_1 = C \cdot U_2$

$$\mathbf{Z}_3 \coloneqq \mathbf{R}_3 + \mathbf{R}_4 + \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{L2} + \mathbf{X}_{M} - \mathbf{X}_{C3} - \mathbf{X}_{C1} \right) \rightarrow 32 + 25 \cdot \mathbf{i}$$

$$\begin{split} Z_{10} &\coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_3}{Z_2 + Z_3} + Z_1 & Z_{10} = 42.08 + 39.24 \mathrm{i} & Z_{20} \coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_1}{Z_2 + Z_1} + Z_3 & Z_{20} = 93.682 - 2.509 \mathrm{i} \\ I_{10} &\coloneqq \frac{U_{10}}{Z_{10}} & I_{10} = -0.626 - 2.71 \mathrm{i} & F\big(I_{10}\big) = (2.781 - 103) \\ I_{30} &\coloneqq I_{10} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3} & I_{30} = -2.118 - 0.767 \mathrm{i} & F\big(I_{30}\big) = (2.252 - 160.095) \\ U_{20} &\coloneqq I_{30} \cdot \left(R_4 - \mathrm{i} \cdot X_{C3}\right) & U_{20} = -51.338 + 29.318 \mathrm{i} & F\big(U_{20}\big) = (59.12 - 150.27) \\ A &\coloneqq \frac{U_{10}}{U_{20}} & A = -2.337 + 1.364 \mathrm{i} & F(A) = (2.706 - 149.73) \\ C &\coloneqq \frac{I_{10}}{U_{20}} & C = -0.014 + 0.045 \mathrm{i} & F(C) = (0.047 - 106.73) \end{split}$$

Коротке замикання: $U_2 = 0$ $U_K := U$ $U_1 = B \cdot I_2$ $I_1 = D \cdot I_2$

$$\begin{split} &I_{1K} \coloneqq \frac{U_K}{Z_K} & I_{1K} = 0.179 - 2.13i & F(I_{1K}) = (2.137 - 85.201) \\ &I_{3K} \coloneqq I_{1K} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3} & I_{3K} = -2.671 - 0.258i & F(I_{3K}) = (2.684 - 174.478) \\ &B \coloneqq \frac{U_K}{I_{3K}} & B = -24.703 + 54.261i & F(B) = (59.62 - 114.478) \\ &D \coloneqq \frac{I_{1K}}{I_{3K}} & D = 0.01 + 0.796i & F(D) = (0.796 - 89.277) \end{split}$$

Перевірка $A \cdot D - B \cdot C = 1$

Расчитать параметры R,L,С Т - схемы замещения.

